

Zakończenie **pracy** **magisterskiej z politologii**

Obrona liberalnej doktryny gospodarczej. Myśl polityczna Ludwiga von Misesa oraz Friedricha A. von Hayeka

„Liberalizm to zasada prawa politycznego, według którego władza publiczna, mimo swej potęgi, sama sobie narzuca ograniczenia, tak aby nawet kosztem tej władzy zostawić w rządzonym przez siebie państwie miejsce do życia dla wszystkich tych, którzy nie myślą ani nie czują tak jak ona, czyli tak jak silniejsi, jak większość. Liberalizm jest najwyższą formą wspaniałomyślności, jest prawem, które większość nadaje mniejszościom i jako takie jest najszlachetniejszym wołaniem, jakie rozległo się na ziemi od zarania dziejów. Proklamuje wolę współżycia z wrogiem, a co więcej, z wrogiem słabszym od siebie.” Tak pisał Jose Ortega y Gasset w swojej książce „Bunt mas i inne pisma socjologiczne”. Fragment ten bardzo dobrze przedstawia sens liberalizmu.

W pracy starałam się przedstawić liberalizm jako polityczną teorię czasów nowożytnych. Mimo tego, że ślady liberalizmu sięgają czasów starożytnych, jest on tworem nowoczesnym. Wskazują na to jego charakterystyczne cechy takie jak indywidualizm czy różnorodność form życia w społeczeństwie. Można powiedzieć, że liberalizm jest poszukiwaniem zasad sprawiedliwości politycznej, które regulowałyby racjonalną umowę jednostek mających różne koncepcje godziwego życia.

W pierwszym rozdziale pracy starałam się przedstawić i pokazać rozwój liberalizmu w Wielkiej Brytanii opierając się na doktrynach takich filozofów jak Hobbes, Locke, Hume, Bentham czy Stuart Mill. Mimo różnaitości form jaką stworzyli

myśliciele liberalni tamtego okresu można śmiało stwierdzić, że wielorakie odmiany liberalizmu mogą być rozumiane jako wariacje na temat wąskiego zestawu problemów. Uważam, że koncepcja jednostki i społeczeństwa jest na tyle ważna, że nadaje liberalizmowi tożsamość, która przewyższa jego wewnętrzną różnorodność. Oczywiście, jak wspomniałam w pracy niejednokrotnie wszystkie składniki koncepcji liberalnej ulegały zmianie i udoskonaleniu, a ich zawartość została wzbogacona. Jednak mimo to liberalizm pozostaje koncepcją integralną, gdzie bardzo wyraźnie widać podstawowe elementy myśli. Idee liberalne w Wielkiej Brytanii rozwijały się równolegle. Nie były one tworzone świadomie przez akty prawne lecz ewoluowały stopniowo jako wynik akceptowania lokalnych zwyczajów.

W kolejnych rozdziałach pracy zdecydowałam się na przedstawienie sylwetek dwóch filozofów, broniących dorobek klasycznego liberalizmu. Analizując największe dzieła Ludwiga von Misesa a następnie Friedricha Augusta von Hayeka, można zauważyć jak ich twórczość była wszechstronna.

Ludwig von Mises był uważany za przywódcę intelektualnego szkoły austriackiej. Dla Misesa liberalizm był koncepcją o szerokim zasięgu. Oznaczał dla niego ideologię obejmującą całość życia społecznego. W swoich kolejnych książkach wskazywał dlaczego, liberalizm koniecznie musi uznać demokrację za swoje polityczne następstwo i dlaczego wszystkie ruchy antyliberalne, z socjalizmem włącznie muszą być jednocześnie antydemokratyczne. Mises dowodził, że ekonomia jest wynikiem działalności gospodarczej jednostek, które kierują się w życiu własnymi pragnieniami i decyzjami. Natomiast kapitalizm wolnorynkowy jest systemem gospodarczym, które daje możliwość rozwoju postępowej ludzkości. W książce, którą przytaczałam już niejednokrotnie w niniejszej pracy, autor zawarł następującą myśl: „Program liberalizmu, gdyby go streścić w jednym słowie, brzmiałby: własność. Państwo musi być tak zaplanowane, żeby zakres jego praw zostawiał jednostce

pewną wolność działania, w ramach której mogłaby się ona swobodnie poruszać. Obywatel nie może być tak ograniczony w swych działaniach, żeby – jeśli myśli inaczej niż ci, którzy sprawują władzę – jego jedynym wyborem było albo zginąć, albo zniszczyć maszynę państwa.”

Pod wpływem Misesa, Friedrich August von Hayek porzucił swoje socjalistyczne sympatie, stając się najbardziej znaczącym kontynuatorem szkoły austriackiej.

Po zapoznaniu się z większością dzieł stworzonych przez Friedricha August’a von Hayek’a można stwierdzić, że jest przede wszystkim ekonomistą i zwolennikiem gospodarki rynkowej, jednak pragnąc przekonać czytelnika do swych racji udało mu się stworzyć naukę o społeczeństwie. Nauka ta przedstawia jego filozoficzną, prawną jak i socjologiczną wizję społeczeństwa i miejsce jakie ma w nim zajmować jednostka. Jeszcze 50 lat temu Hayek był znany jedynie jako ekonomista. Dopiero w przeciągu ostatnich kilkudziesięciu lat cieszy się szerokim uznaniem jako filozof polityczny, który kontynuował tradycje klasycznego liberalizmu. Hayek potrafił połączyć ekonomię jako naukę z filozofią polityczną. Dzięki temu, pomimo, że koncepcje Hayeka wywodzą się z ekonomii, spełniają podstawową rolę w teorii społecznej i filozofii politycznej Hayeka, w kolejnych jej fazach rozwojowych.

Historia myśli politycznej liberalizmu dowiodła, że jest on zdolny do różnych przeobrażeń. U schyłku XX wieku zdołał poddać swe klasyczne założenia zarówno konserwatywnej, jak i socjalistycznej rewizji. Ta zdolność myśli liberalnej do dopasowania się do różnych zmian systemowych, nie oznacza, że liberalizm posiada gotową odpowiedź na każdy problem współczesności. Jednakże, nie ulega wątpliwości fakt, że realizacja wielu zasad liberalizmu uchroniła świat od wojen i pozwoliła zapewnić pokój i dobrobyt.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę

[pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.